

Mol Hessie

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

Titel

Nota proefsleuvenonderzoek Mol, Hessie: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Jeska Pepermans & Axel Theyskens

Erkende archeoloog

2019/00002 INDAR bv

2019/00001 Jeska Pepermans

2024/00017 Axel Theyskens

Projectnummer INDAR

2024-0120

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2025B421

Plaats en datum

Beerse, 5/03/2025

Voorblad

Referentie kaart Beerse 1939: Cartesius.

INHOUDSOPGAVE

1.	Administratieve gegevens	3
2.	Gemotiveerd advies	4
2.1.	Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2.	Resultaten vervolgonderzoeken.....	4
2.2.1.	Landschappelijk bodemonderzoek	4
2.2.2.	Proefsleuvenonderzoek	6
2.3.	Impactbepaling van de geplande werken	8
2.4.	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	8
3.	Lijst met figuren	9
4.	Bibliografie	9

I. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode INDAR		2024-0120
Projectcode Onroerend Erfgoed		2025B42 (LBO) 2025B421 (PS)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Mol
	Straat	Hessie
Kadastrale gegevens	Gemeente	Mol
	Afdeling	3
	Sectie	E
	Percelen	2131F2, 2131G2, 2132W, 2212C
Coördinaten	X-min, Y-min X-max, Y-max	198552.8865394243912306,207552.1090707133698743 198646.2546214019530453,207607.4190394243341871
Oppervlakte plangebied		Ca. 3286 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 3286 m²
Erkend Archeoloog		2019/00002 INDAR bv 2024/00017 Axel Theyskens

2. GEMOTIVEERD ADVIES

2.1. Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota JACOBS, M., & VERRIJCKT, J. met projectcode 2024B239 en ID 29830. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande verkaveling aan Hessie in Mol. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2. Resultaten vervolgonderzoeken

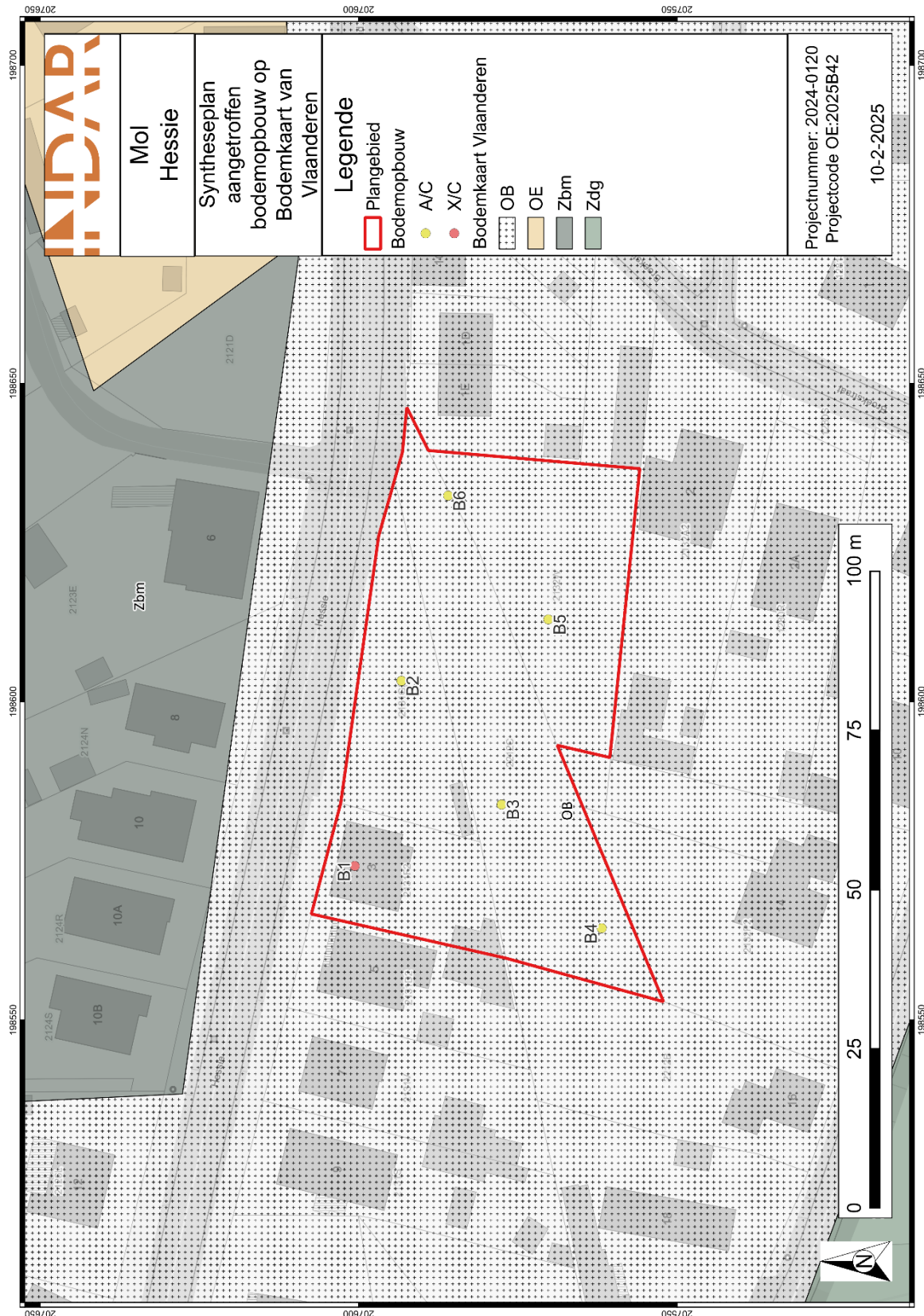
2.2.1. Landschappelijk bodemonderzoek

in het kader van de geplande verkaveling aan Hessie te Mol, werd binnen het plangebied een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd.

Dit onderzoek heeft uitgewezen dat een archeologisch relevant niveau zich bevindt op een diepte van 15 tot 95 cm beneden het maaiveld. Het betreft de top van de C-horizont, waarin eventuele sporensites het best leesbaar zijn. Er werd geen intacte bodemopbouw of podzol B aangetroffen waarop *in situ* bewaarde steentijdvindplaatsen kunnen voorkomen. Gezien de geplande werkzaamheden bestaan uit verkaveling, dient er uitgegaan te worden van een maximale bodemverstoring. Hierdoor is er sprake van een bodemingreep tot onder of in een eventueel archeologisch niveau. Eventuele archeologische waarden zullen hierdoor worden weggegraven.

Hoewel er indicaties zijn van aftopping van het archeologisch relevante niveau is het in die mate bewaard dat de aanwezigheid van een archeologisch sporenniveau niet uitgesloten kan worden. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is behoud *in situ* onmogelijk.

Vanwege de afwezigheid van een intacte bodemopbouw met een podzol B, wordt verder steentijdonderzoek niet geadviseerd. Om de aan- of afwezigheid van sporensites vanaf het neolithicum na te kunnen gaan, wordt echter wel geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Figuur 1: Syntheseplan aangetroffen bodemopbouw tijdens landschappelijk bodemonderzoek op Bodemkaart van Vlaanderen en kadasterkaart (GRB) (schaal 1:500, digitaal)¹

¹ AGIV 2025

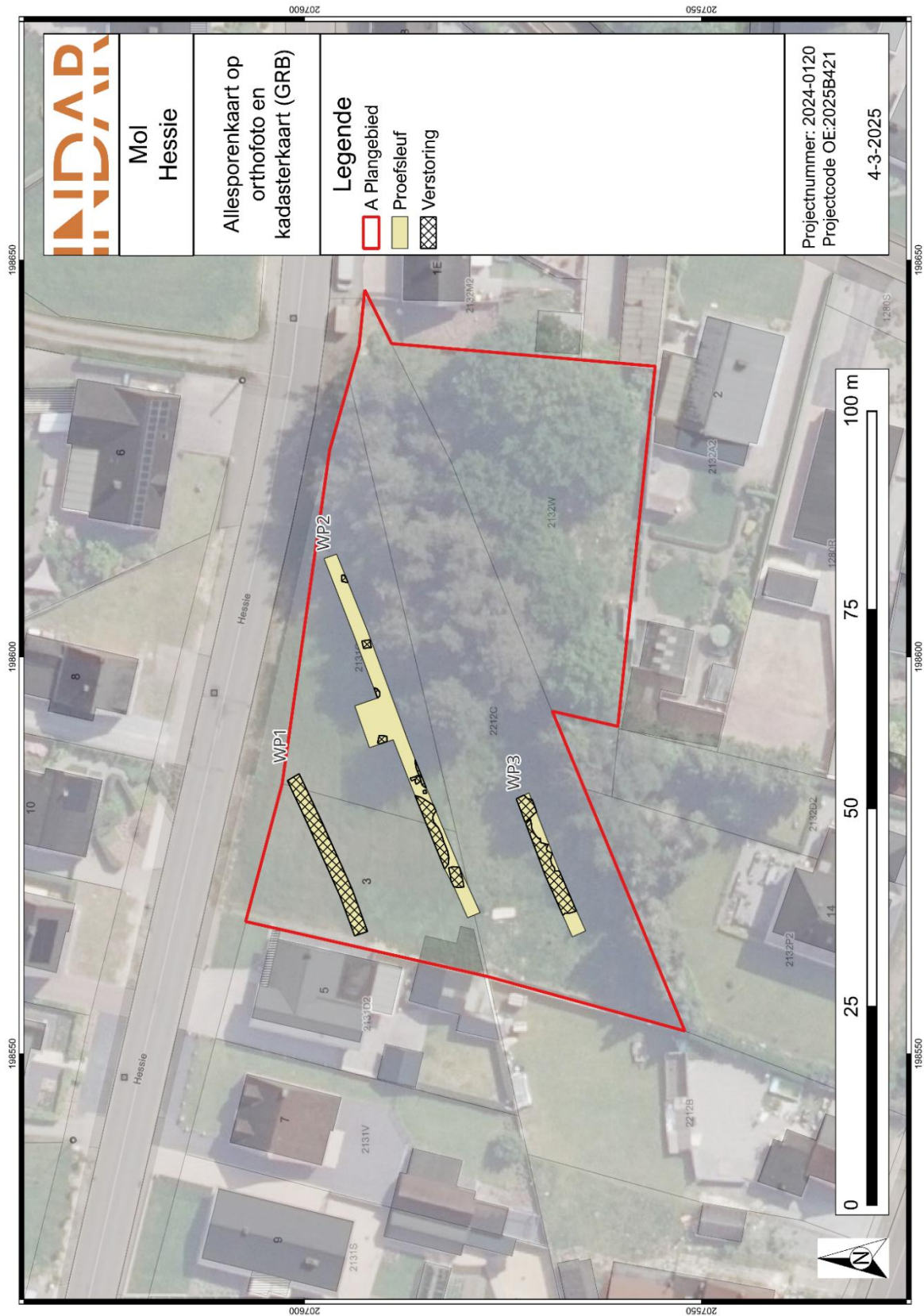
2.2.2. Proefsleuvenonderzoek

In het kader van de geplande verkaveling aan de Hessie te Mol, werd binnen het plangebied na een landschappelijk bodemonderzoek een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Het proefsleuvenonderzoek aan Hessie te Mol leverde geen archeologisch relevante sporen op. Er werden evenwel verschillende verregaande, antropogene bodemverstoringen aangetroffen binnen het plangebied. Op een andere locatie was de C-horizont afgetopt. Hoewel een deel van het plangebied niet onderzocht kon worden omwille van de aanwezigheid van te bewaren bomen, waren er ten tijde van het landschappelijk bodemonderzoek reeds aanwijzingen dat er zich ook hier een aftopping van het bodemarchief heeft voorgedaan.

Hoewel een aanzienlijk deel van het terrein niet onderzocht kon worden door de voorwaarden bij de vergunning, is de mate van bodemverstoring allicht extrapoleerbaar naar het niet-onderzoekbare terrein. Verder is er geen mogelijkheid om af te wijken van de voorwaarden bij de vergunning. Door de sterke mate van de verstoring in het huidig onderzochte gebied, wordt dan ook afgezien van een bijkomende proefsleuvenfase ter hoogte van de niet-onderzoekbare zone. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de bomen in die zones in één keer gekapt zullen worden, aangezien de kap van de bomen er in verbinding zal staan met de bouwaanvragen van de individuele kavels. Hierdoor wordt de praktische uitvoerbaarheid van een eventueel proefsleuvenonderzoek ten sterkste bemoeilijkt.

Aangezien er geen bewaarde sporen aangetroffen werden en er dus geen kenniswinst te behalen valt, zouden de baten van een vervolgonderzoek niet opwegen tegen de kosten ervan. Hierdoor adviseert INDAR om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Figuur 2: Allesporenkaart op orthofoto en kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2025.

2.3. Impactbepaling van de geplande werken

De opdrachtgever plant op het terrein een verkaveling. Bij een verkaveling dient men uit te gaan van een maximale bodemverstoring. “Langsheen de straat Hessie worden 5 loten voor woningbouw voorzien (A-E). Er zijn twee overige loten G (83m²) langsheen Hessie en F (19m²) in de noordoostelijke hoek die niet zullen worden bebouwd. Mogelijk worden zij overgedragen aan de gemeente. Binnen de loten (A-E) kan telkens één vrijstaand gebouw opgetrokken worden, met uitzondering van A en B die aanpalend zijn. De constructie van deze woningen maakt geen deel uit van de vergunningsaanvraag.”³

Het archeologisch relevant niveau bevindt zich op ca. 90 à 105 cm beneden het maaiveld. Dit niveau zou vernietigd worden door de geplande verkaveling. Aangezien er echter geen waardevolle archeologische site werd aangetroffen, zal er ook geen waardevol archeologisch erfgoed verloren gaan.

2.4. Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Mol, Hessie leverde geen archeologische relevante sporen op. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het plangebied geen archeologische site aanwezig is en voor de zone die niet onderzocht werd, de trefkans zeer laag is. Hoewel een aanzienlijk deel van het terrein niet onderzocht kon worden door de voorwaarden bij de vergunning, is de mate van bodemverstoring allicht extrapol eerbaar naar het niet-onderzoekbare terrein. Verder is er geen mogelijkheid om af te wijken van de voorwaarden bij de vergunning. Door de sterke mate van de verstoring in het huidig onderzochte gebied, wordt dan ook afgezien van een bijkomende proefsleuvenfase ter hoogte van de niet-onderzoekbare zone. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de bomen in die zones in één keer gekapt zullen worden, aangezien de kap van de bomen er in verbinding zal staan met de bouwaanvragen van de individuele kavels. Hierdoor wordt de praktische uitvoerbaarheid van een eventueel proefsleuvenonderzoek ten sterkste bemoeilijkt.

Aangezien er geen archeologische site aanwezig is, is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

³ JACOBS, M. & VERRIJCKT, J. 2024.

3. LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Synthesepan aangetroffen bodemopbouw tijdens landschappelijk bodemonderzoek op Bodemkaart van Vlaanderen en kadasterkaart (GRB) (schaal 1:500, digitaal).....	5
Figuur 2: Allesporenkaart op orthofoto en kadasterkaart (GRB)	7

4. BIBLIOGRAFIE

AGIV, 2025. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2025. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB

DOV VLAANDEREN, 2025. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERVYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

JACOBS, M. & VERRIJCKT, J. 2024. *Archeologienota: Mol, Hessie*. Rapport Nr. 1556. Beerse.

TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.

Voorblad:

CARTESIUS, 2025. *Cartesius, Kaartlaag 1939* Available at: http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?url=https://wmts.ngi.be/arcgis/rest/services/seamless_carto__default__3857__800/MapServer&lang=nl, bezocht op 31-10-2024.